

KREŞ HAKTIR

Av. Sevinç HOCAOĞULLARI / SES Genel Merkezi

Kreş talebi kamu emekçilerinin mücadele başlıklarından biri olurken kısaca kreş hakkına ilişkin yasal düzenlemeleri hatırlayalım.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 191. Maddesine göre:

“Devlet Memurları için lüzum ve ihtiyaç görülen yerlerde çocuk bakımevi ve sosyal tesisler kurulabilir. Bunların kuruluş ve işletme esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığınca birlikte hazırlanacak genel yönetmelikle belirlenir.”

Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Çocuk Bakım Evleri Hakkında Yönetmeliğin 2. Maddesine göre:

“Bakımevleri kurumun bağlı veya ilgili olduğu bakanın onayı alınmak suretiyle kurumca istihdam edilen memurların 0-6 yaş grubuna giren en az 50 çocuğu için kurumun idari ve mali işlerle ilgili birimine bağlı olarak açılabilir.”

Tüm diğer kamu kurumlarında olduğu gibi hastanelerde ve ASPB'ye bağlı birimlerde taşeron şirketler aracılığıyla çalıştırılan işçiler ile birlikte hizmet üretiyoruz. Kamu işvereni dışında taşeron şirket patronlarının da kreş açma yükümlülükleri bulunuyor.

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmeliğin “Oda ve yurt açma yükümlülüğü” başlıklı 13. maddesinde;

“ (1) Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 100-150 kadın çalışanı olan işyerlerinde, emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri

için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine en çok 250 metre uzaklıkta EK-IV'te belirtilen şartları taşıyan bir emzirme odasının kurulması zorunludur.

(2) Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 150'den çok kadın çalışanı olan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması, bakımı ve emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine yakın EK-IV'te belirtilen şartları taşıyan bir yurdun kurulması zorunludur. Yurt, işyerine 250 metreden daha uzaksa işveren taşıt sağlamakla yükümlüdür.

(3) İşverenler, ortaklaşa oda ve yurt kurabilecekleri gibi, oda ve yurt açma yükümlülüğünü, kamu kurumlarınca yetkilendirilmiş yurtlarla yapacakları anlaşmalarla da yerine getirebilirler.

(4) Oda ve yurt açma yükümlülüğünün belirlenmesinde, işverenin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan tüm işyerlerindeki kadın çalışanların toplam sayısı dikkate alınır.

(5) Emzirme odası ve/veya yurt kurulması için gereken kadın çalışan sayısının hesabına erkek çalışanlar arasından çocuğunun annesi ölmüş veya velayeti babaya verilmiş olanlar da dâhil edilir.

Hükümleri yer almaktadır.

Üniversiteler için;

Mediko Sosyal, Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Uygulama Yönetmeliğinin “Sosyal Hizmetler” başlıklı 15. Maddesi (e) bendine göre Dairenin:

“Üniversitede çalışanların okul öncesi çağdaki ve okul çağındaki çocuklarının çalışma saatleri içinde bakımları ve eğitimlerine yardımcı olmak üzere, kreş, yuva ve benzeri birimler kurmak ve bu konuda ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak hizmetin en iyi şekilde görülmesini sağlamak.” Görevi bulunmaktadır.

Belediyeler ve kamu kurumları için “kreş” açmak, ilgili maddelerden görüldüğü üzere henüz bir zorunluluk değil. Taşeron şirket patronları için kreş açmak her ne kadar zorunluluk olsa da denetimler yapılmadığı için kreş yükümlülüğünü yerine getiren işyerleri yok kadardır.

Sonuç olarak çalıştığımız kurumların neredeyse hiçbirinde kreş bulunmamakta var olan kamu kreşleri kapatılmaktadır.

1 Ocak 2013'te Maliye Bakanlığı'nın yayınladığı “Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ” ile kreşlere kamu bütçesinden harcama yapılması yasaklanmıştır.

Kamu kurumlarının kreş açması bir zorunluluk olarak düzenlenmezken siyasi iktidar kadınlara kısmi süreli çalışmayı dayatıp güvencesizleştirirken “kreş” hakkını bir vaat olarak sunmaktan çekinmemektedir.

64. Davutoğlu hükümetinin programında olduğu gibi 65. hükümet programında da;

“Kaliteli, hesaplı ve kolay erişilebilir kreş imkânlarının yaygınlaştırılmasına yönelik olarak kreşleri teşvik edecek düzenlemeleri hayata geçirilmesi” vaad edilmiştir.

64. hükümet programında;

21 Haziran 2016 tarihine kadar Belediyelerin kreş açma zorunluluğuna yönelik uygulamanın etkin hale getirilmesi hedefi yer almıştır.

Bizler “kreş” hakkını kazanmanın mücadeleden geçtiğini biliyoruz.

- Kapatılan tüm kamu kreşleri açılmaktadır.

- Kadın/erkek olmasına bakılmaksızın, en az 50 işçi çalıştıran kamu/özel tüm işyerlerinde ücretsiz (vardiya koşulları dikkate alınarak gerektiğinde 24 saat açık) bakım evleri ve kreşlerin açılması zorunlu olmalıdır.

- 50'den az çalışanı olan işyerlerindeki çocuklu bireyler için ise her mahalleye ihtiyacı karşılayacak kadar kreş açılması amacıyla devlet kendisi girişimde bulunmalı, belediyelere yasal zorunluluk getirilmeli, işverenler de bu mahalle kreşlerine destek olmakla yükümlü olmalıdır.

- Çalışmayan ebeveynlerin çocuklarının da mahalle kreşlerinden faydalanması sağlanmalıdır.

- Kreşin bir çocuk hakkı olduğu gerçeğinden hareket edilerek politika geliştirilmelidir

- İşyerlerindeki çalışma düzeni, kadınların ve erkeklerin çocuklarına bakma yükümlülüğüne uygun şekilde düzenlenmelidir.